

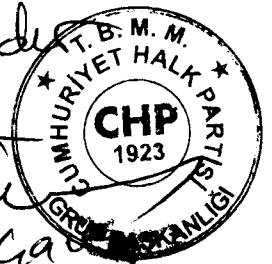

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kamu görevlilerinin özel çıkarları için yetkilerini kötüye kullanması, ülkelerin ekonomik ve sosyal yönden gelişmelerine de engel olmaktadır. Kamu kaynaklarının kötüye kullanılması ve sömürülmesi ile ortaya çıkan yolsuzluk kurumsal yapıyı, ahlaki değerleri, adalet anlayışını zayıflattığı gibi, sürdürülebilir kalkınmayı ve hukukun üstünlüğü ilkesini de tehlikeye sokmaktadır. Devletin uluslararası birçok taahhüdüne rağmen Türkiye, 2014 yılı Uluslararası Şeffaflık Örgütü Yıllık Yolsuzluk Algı Endeksinde, yolsuzluğun en az görüldüğü ülkeler sıralamasında 5 puanlık sert bir düşüş göstererek 53. sıradan 64. sıraya gerilemiştir. Yolsuzlukla etkin mücadele edilmesi ve yolsuzluğun önlenmesi için AB Raporu'nda ifade edilen varolan sorunların araştırılması; yolsuzluğun önlenmesi ve yolsuzlukla mücadelenin daha etkin ve verimli kılınmasına yönelik önlemlerin belirlenmesi; üst düzey yolsuzluk davalarında, kovuşturma sürecinin ve kolluk birimlerinin bağımsızlığını güçlendirmesi için gerekli tedbirlerin tespit edilmesi; yolsuzluk suçları için caydırıcı yaptırımlar öngören ve bu yaptırımların etkili biçimde uygulanmasını sağlayan uluslararası mevzuatın incelenmesi; güncel yolsuzlukla mücadele stratejisi ve eylem planının oluşturulması; yolsuzluğun önlenmesi konusunda, bağımsız bir yolsuzlukla mücadele birimi kurulması için gerekli araştırmanın yapılması; yolsuzluğun önlenmesinden sorumlu kurumlar arasında koordinasyon eksikliğinin tespiti ve geliştirilmesi için gerekli tedbirlerin belirlenmesi; özellikle üst düzey davalar olmak üzere, yolsuzluk davalarındaki soruşturmalara, kovuşturmalara ve mahkumiyet kararlarına ilişkin bir izleme mekanizmasının kurulmasının gerekliliğinin tespiti; yolsuzluğun önlenmesi ve etkili bir mücadele için gerekli politikaların üretilmesi amacıyla Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereği, Meclis araştırması açılmasını arz ederiz. 04.12.2015

Saygılarımızla.

Güven İşler
Bursal Erat
Tuncel M. Serpil Pamuk
İst M.
Hüseyin Yılmaz
Aydın M.
2019-1
İbrahim Özdeğir
Adana M.
İnönü
Ahmet AKIN
Balıkesir M.
Av. Haluk PEKŞEN
Trabzon Milletvekili
MURAT BAKAN
İzmir M.
M. K.
Kamil Okyay Sındır
İzmir
Murat Çağır
İzmir M.

83... Sayılı Meclis Araştırması Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Gülcan YEDERKİ	İst.	Gülcan Yederki
Selma Döğen	İstanbul	Selma Döğen
Fadime Bircan	Edirne	Fadime Bircan
Mehmet Göker	Burdur	Mehmet Göker
~~Özcan YALIN~~	~~İzmir~~	~~Özcan Yalın~~
Gözde Akınç İpeki	İstanbul	Gözde Akınç İpeki
Mahmut Tanel	PT	Mahmut Tanel
Ali İker	İst.	Ali İker
Öndercan Ar	Zonguldak	Öndercan Ar
Kadim Durmaz	Tokat	Kadim Durmaz
Atilla Sertel	izmir	Atilla Sertel
Zilfikur Tınan	Adana	Zilfikur Tınan
Haydar AKAR	Kocaeli	Haydar Akar
Mustafa Tunçer	Ankara	Mustafa Tunçer
Devrim Kök	Konya	Devrim Kök
Okon GAYTANCIÖZÜ	Edirne	Okon Gaytancıoğlu
Aytug Atca	Mersin	Aytug Atca

GEREKÇE ÖZET

Kamu görevlilerinin özel çıkarları için yetkilerini kötüye kullanması, ülkelerin ekonomik ve sosyal yönden gelişmelerine de engel olmaktadır. Kamu kaynaklarının kötüye kullanılması ve sömürülmesi ile ortaya çıkan yolsuzluk kurumsal yapıyı, ahlaki değerleri, adalet anlayışını zayıflattığı gibi, sürdürülebilir kalkınmayı ve hukukun üstünlüğü ilkesini de tehlikeye sokmaktadır. Yolsuzluk demokrasi, düşünce ve ifade özgürlüğü sorunu haline gelmekte, cezasızlık ve dokunulmazlık kültürü yaratmakta, hukuki ve toplumsal değerlerin iyice aşınmasına neden olmaktadır.

Türkiye, Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi, Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Özel Hukuk Sözleşmesi ve Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Verilen Rüşvetin Önlenmesi Hakkında OECD Sözleşmesi'ni imzalamış ve onaylamıştır. Türkiye ayrıca, 1 Ocak 2004 tarihinden beri, Avrupa Konseyi'nin söz konusu Sözleşmelerinin takip mekanizması olan "AK Yolsuzluğa Karşı Avrupa Devletler Grubu'na (GRECO) üyedir.

Türkiye taraf olduğu Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi'ne göre, "hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak, toplumsal katılımı teşvik eden ve hukukun üstünlüğü, kamusal işlerin ve kamu mallarının düzgün yönetimi, dürüstlük, saydamlık ve hesap verilebilirlik ilkelerini yansıtan, etkin ve eşgüdümlü yolsuzlukla mücadele politikaları geliştirmek, uygulamak ve sürdürmekle yükümlüdür.

Devletin uluslararası birçok taahhüdüne rağmen Türkiye, 2014 yılı Uluslararası Şeffaflık Örgütü Yıllık Yolsuzluk Algı Endeksinde, yolsuzluğun en az görüldüğü ülkeler sıralamasında 5 puanlık sert bir düşüş göstererek 53. sıradan 64. sıraya gerilemiştir.

AB 2015 yılı Türkiye Raporu'nda, yolsuzluğun yaygın olmaya devam ettiğine; yürütmenin, kamuoyunca bilinen yolsuzluk davalarının soruşturma ve kovuşturma aşamalarına, usule aykırı olarak, etki ettiğine; basın organlarının, üst düzey yolsuzluk davaları iddialarıyla ilgili olarak araştırma komisyonunun vardığı sonuçları yayımlamasını yasaklandığına; yolsuzluklarla ilgili soruşturmalar, kovuşturmalar ve mahkûmiyetlere ilişkin performansın hala yetersiz olduğuna; başta imtiyazlar ve kamu-özel ortaklıkları olmak üzere, kamu alımları, arazi yönetimi, enerji, inşaat ve ulaştırma alanları yolsuzluğa özellikle açık olmaya devam ettiğine; yolsuzluk ve örgütlü suçlara ilişkin davalarda, mali soruşturmaların sistemli olarak yapılmadığına; cezaların caydırıcı olmadığına ve mahkemelerin temel yolsuzluk suçlarına ilişkin kararların açıklanmasını geriye bıraktığına; siyasetçilerin, devam eden yolsuzluk soruşturmaları üzerinde baskı uygulamayı sürdürmeleri nedeniyle, hâkim ve savcılar ile diğer kolluk görevlileri üzerindeki siyasi etkinin ciddi endişe yarattığına; HSYK'nın ve kolluk görevlilerinin bağımsız olmayışının yanı sıra, mevcut yasal çerçevenin etkili yolsuzluk soruşturmalarının önünde engel teşkil ettiğine; Kamu İhale Kanunu ile getirilen birçok istisna nedeniyle kamu ihalelerinin özellikle yolsuzluğa açık olduğuna;

muhalif gazetelerin, hükümetin düzenlediği etkinliklere akreditasyonlarının defaten reddedildiğine dair çok önemli vurgular yapılmıştır.

Yolsuzlukla etkin mücadele edilmesi ve yolsuzluğun önlenmesi için AB Raporu'nda ifade edilen varolan sorunların araştırılması; yolsuzluğun önlenmesi ve yolsuzlukla mücadelenin daha etkin ve verimli kılınmasına yönelik önlemlerin belirlenmesi; üst düzey yolsuzluk davalarında, kovuşturma sürecinin ve kolluk birimlerinin bağımsızlığını güçlendirmesi için gerekli tedbirlerin tespit edilmesi; yolsuzluk suçları için caydırıcı yaptırımlar öngören ve bu yaptırımların etkili biçimde uygulanmasını sağlayan uluslararası mevzuatın incelenmesi; güncel yolsuzlukla mücadele stratejisi ve eylem planının oluşturulması; yolsuzluğun önlenmesi konusunda, bağımsız bir yolsuzlukla mücadele birimi kurulması için gerekli araştırmanın yapılması; yolsuzluğun önlenmesinden sorumlu kurumlar arasında koordinasyon eksikliğin tespiti ve geliştirilmesi için gerekli tedbirlerin belirlenmesi; özellikle üst düzey davalar olmak üzere, yolsuzluk davalarındaki soruşturmalara, kovuşturmalara ve mahkumiyet kararlarına ilişkin bir izleme mekanizmasının kurulmasının gerekliliğinin tespiti; yolsuzluğun önlenmesi ve etkili bir mücadele için gerekli politikaların üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

GEREKÇE

Kamu görevlilerinin özel çıkarları için yetkilerini kötüye kullanması, ülkelerin ekonomik ve sosyal yönden gelişmelerine de engel olmaktadır. Kamu kaynaklarının kötüye kullanılması ve sömürülmesi ile ortaya çıkan yolsuzluk kurumsal yapıyı, ahlaki değerleri, adalet anlayışını zayıflattığı gibi, sürdürülebilir kalkınmayı ve hukukun üstünlüğü ilkesini de tehlikeye sokmaktadır. Yolsuzluk demokrasi, düşünce ve ifade özgürlüğü sorunu haline gelmekte, cezasızlık ve dokunulmazlık kültürü yaratmakta, hukuki ve toplumsal değerlerin iyice aşınmasına neden olmaktadır.

Türkiye, Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi, Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Özel Hukuk Sözleşmesi ve Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Verilen Rüşvetin Önlenmesi Hakkında OECD Sözleşmesi'ni imzalamış ve onaylamıştır. Türkiye ayrıca, 1 Ocak 2004 tarihinden beri, Avrupa Konseyi'nin söz konusu Sözleşmelerinin takip mekanizması olan "AK Yolsuzluğa Karşı Avrupa Devletler Grubu'na (GRECO) üyedir.

Türkiye taraf olduğu Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi'ne göre, "hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak, toplumsal katılımı teşvik eden ve hukukun üstünlüğü, kamusal işlerin ve kamu mallarının düzgün yönetimi, dürüstlük, saydamlık ve hesap verilebilirlik ilkelerini yansıtan, etkin ve eşgüdümlü yolsuzlukla mücadele politikaları geliştirmek, uygulamak ve sürdürmekle yükümlüdür. Türkiye bu sözleşme hükümlerine uygun olarak, yolsuzluğun önlenmesi, soruşturulması, kovuşturulması ve ihdas edilen suçların gelirlerinin dondurulması, bunlara el konulması, müsaderesi ve iadesi ile ilgili gereken her türlü adımı atmamakla yükümlüdür.

Devletin uluslararası birçok taahhüdüne rağmen Türkiye, 2014 yılı Uluslararası Şeffaflık Örgütü Yıllık Yolsuzluk Algı Endeksinde, yolsuzluğun en az görüldüğü ülkeler sıralamasında 5 puanlık sert bir düşüş göstererek 53. sıradan 64. sıraya gerilemiştir.

AB 2015 yılı Türkiye Raporu'nda, yolsuzluğun yaygın olmaya devam ettiğine; yürütmenin, kamuoyunca bilinen yolsuzluk davalarının soruşturma ve kovuşturma aşamalarına, usule aykırı olarak, etki ettiğine; basın organlarının, üst düzey yolsuzluk davaları iddialarıyla ilgili olarak araştırma komisyonunun vardığı sonuçları yayımlamasını yasaklandığına; yolsuzluklarla ilgili soruşturmalar, kovuşturmalar ve mahkûmiyetlere ilişkin performansın hala yetersiz olduğuna; başta imtiyazlar ve kamu-özel ortaklıkları olmak üzere, kamu alımları, arazi yönetimi, enerji, inşaat ve ulaştırma alanları yolsuzluğa özellikle açık olmaya devam ettiğine; yolsuzluk ve örgütlü suçlara ilişkin davalarda, mali soruşturmaların sistemli olarak yapılmadığına; cezaların caydırıcı olmadığına ve mahkemelerin temel yolsuzluk suçlarına ilişkin kararların açıklanmasını geriye bıraktığına; siyasetçilerin, devam eden yolsuzluk soruşturmaları üzerinde baskı uygulamayı sürdürmeleri nedeniyle, hâkim ve savcılar ile diğer kolluk görevlileri üzerindeki siyasi etkinin ciddi endişe yaratmasına, HSYK'nın ve kolluk görevlilerinin bağımsız olmayışının yanı sıra, mevcut yasal çerçevede

etkili yolsuzluk soruşturmalarının önünde engel teşkil ettiğine; Kamu İhale Kanunu ile getirilen birçok istisna nedeniyle kamu ihalelerinin özellikle yolsuzluğa açık olduğuna; Ceza Muhakemesi Kanunu'ndaki koruma tedbirlerinin yasal dayanağında sıkça yapılan değişikliklerin (iletişimin dinlenmesi, el koyma, teknik takip, vb.), yolsuzluk soruşturmalarında etkili bir standart prosedürün oluşturulmasını engellediğine; Aralık 2013'teki yolsuzluk iddialarına ilişkin haber yaptıkları gerekçesiyle gazeteciler aleyhinde birtakım davaların açılmasına; muhalif gazetelerin, hükümetin düzenlediği etkinliklere akreditasyonlarının defaten reddedildiğine dair çok önemli vurgular yapılmıştır.

Yolsuzlukla etkin mücadele edilmesi ve yolsuzluğun önlenmesi için AB Raporu'nda ifade edilen varolan sorunların araştırılması; yolsuzluğun önlenmesi ve yolsuzlukla mücadelenin daha etkin ve verimli kılınmasına yönelik önlemlerin belirlenmesi; üst düzey yolsuzluk davalarında, kovuşturma sürecinin ve kolluk birimlerinin bağımsızlığını güçlendirmesi için gerekli tedbirlerin tespit edilmesi; yolsuzluk suçları için caydırıcı yaptırımlar öngören ve bu yaptırımların etkili biçimde uygulanmasını sağlayan uluslararası mevzuatın incelenmesi; güncel yolsuzlukla mücadele stratejisi ve eylem planının oluşturulması; yolsuzluğun önlenmesi konusunda, bağımsız bir yolsuzlukla mücadele birimi kurulması için gerekli araştırmanın yapılması; yolsuzluğun önlenmesinden sorumlu kurumlar arasında koordinasyon eksikliğin tespiti ve geliştirilmesi için gerekli tedbirlerin belirlenmesi; özellikle üst düzey davalar olmak üzere, yolsuzluk davalarındaki soruşturmalara, kovuşturmalara ve mahkumiyet kararlarına ilişkin bir izleme mekanizmasının kurulmasının gerekliliğinin tespiti; yolsuzluğun önlenmesi ve etkili bir mücadele için gerekli politikaların üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

